

Systemy automatyki
Systemy akwizycji danych

- **Co to?**

- **Po co?**

- wizualizacja
- kontrola
- archiwacja
- przetwarzanie danych
- sterowanie

- **Jak?**

- zmierzyć, przetworzyć
- przekazać

- **Warunki**

- rodzaj wielkości
- dynamika
- aktualizacja

Supervisor

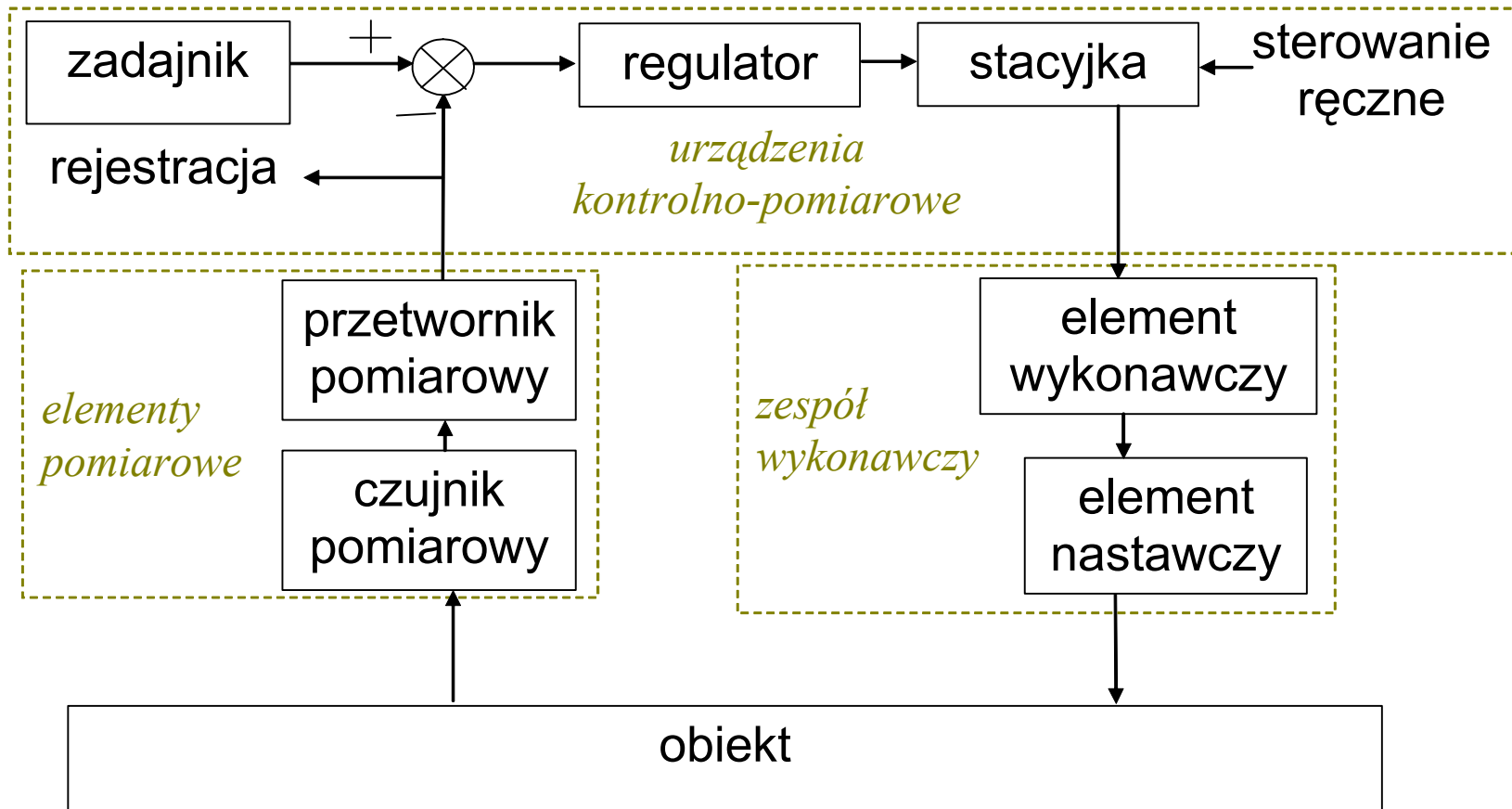
Control

And

Data

Acquisition

Schemat funkcjonalny układu automatycznej regulacji

Komunikacja przemysłowa

- Poziom zarządzania

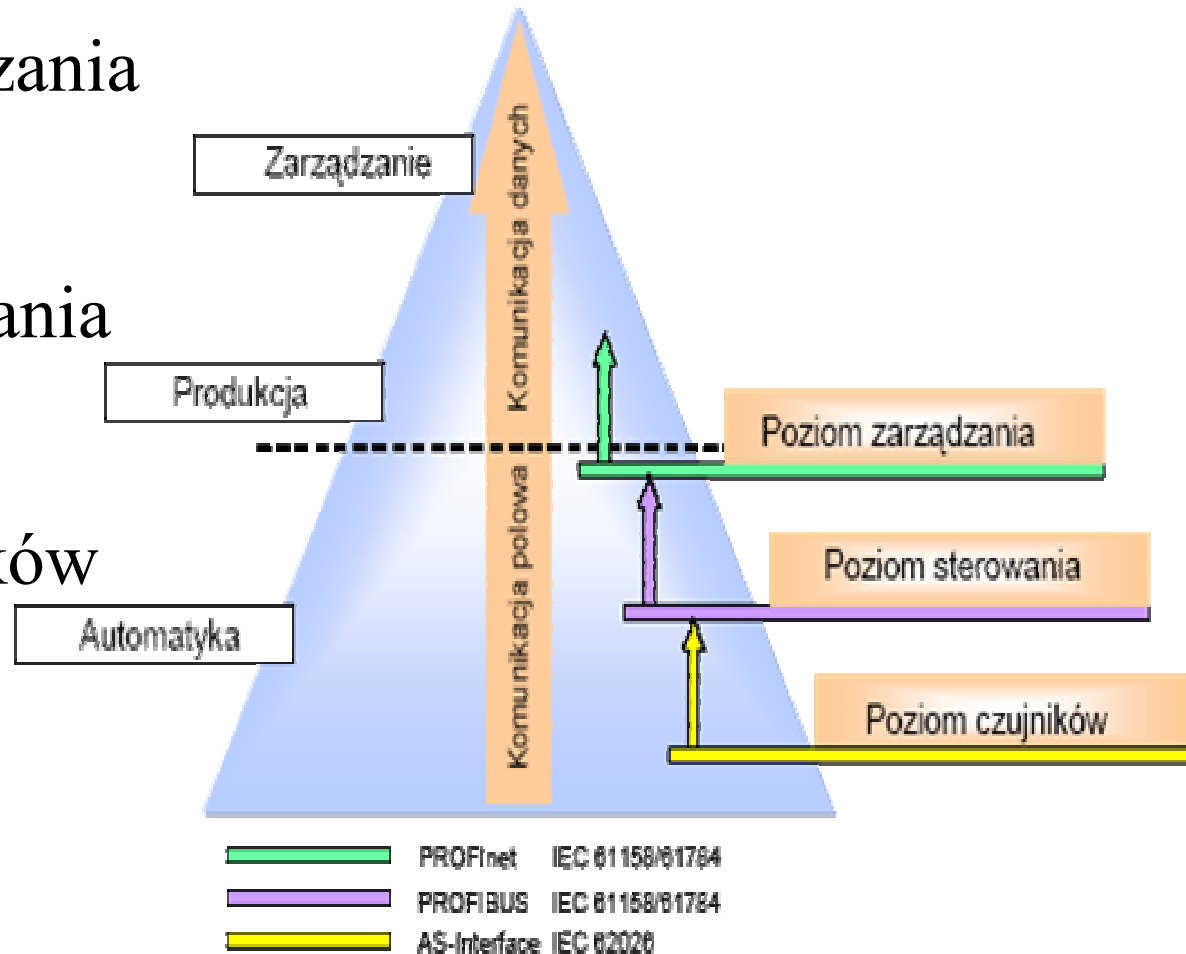
PROFINet, ethernet

- Poziom sterowania

PROFIBUS, MODBUS

- Poziom czujników

AS-Interface

Elementy systemów automatyki (spis 1)

➤ Czujniki pomiarowe:

- zasada pomiarowa (definicje)
- pomiar temperatury, ciśnienia, przepływu, poziomu, przesunięcia (po 3 sposoby oparte na różnych zasadach pomiarowych)
- zjawiska fizyczne jako zasady pomiarowe i jako zakłócenia (przykłady)
- *dynamika czujników (z czego wynika ich bezwładność)*

➤ Przetworniki:

- p. pomiarowe (standardy sygnałów pomiarowych)
- *systemowe*
- separacyjne (sposób separacji)
- A/C i C/A (zasada przetwarzania AC)

➤ Stacje procesowe:

- Sterowanie logiczne, sekwencyjne, ze sprzężeniem zwrotnym, ciągle, dyskretne
- Sterowniki PLC:
  - zasada działania, języki programowania,
  - sterowniki a układy przekaźnikowe,
- Regulatory wielofunkcyjne:
  - funkcje podstawowe i dodatkowe (samonastrajanie, adaptacja),
  - regulatory cyfrowe a analogowe

Elementy systemów automatyki (spis 2)

➤ System komunikacji:

- Podstawy komunikacji:
  - protokół komunikacyjny (co to jest, co zapewnia), Simplex, Półduplex, Duplex
  - Idea RS232, RS485
- Sieci przemysłowe:
  - podział ze względu na zasięg i zastosowanie, rodzaje topologii, typy relacji (jakie są, na czym polegają)
  - Arbitraż dostępu do magistrali (co to jest, jakie są)
  - Magistrale miejscowe: Modbus, Profibus, Interbus, CAN, Hart

➤ Stacje operatorskie - SCADA

➤ Komputerowy system automatyki

- Co uwzględnić przy wyborze czujnika, sterownika
- Przyczyny niedokładności i opóźnienia informacji
  - w czujnikach, przetwornikach, sterownikach, komunikacji i SCADA
- Systemy czasu rzeczywistego
- Systemy rozproszone - DCS

Czujniki pomiarowe

- zasada pomiarowa
- **pomiar T, P, F, L** (≥ 3)
- zjawiska fizyczne jako zasady pomiarowe i jako zakłócenia
- *dynamika czujników (z czego wynika ich bezwładność)*

Przetworniki

- pomiarowe (standardy sygnałów pomiarowych)
- *systemowe*
- separacyjne (sposób separacji)
- A/C i C/A (zasada przetwarzania A/C)

Stacje procesowe

- Sterowanie logiczne, sekwencyjne, ze sprzężeniem zwrotnym (schemat)
- Sterowniki PLC:
  - zasada działania, języki programowania
  - porównanie z układami przekaźnikowymi
- Regulatory wielofunkcyjne:
  - funkcje (samonastajanie, adaptacja)
  - porównanie z regulatorami analogowymi

Systemy komunikacji

- Podstawy komunikacji:
  - protokół komunikacyjny (co to jest, co zapewnia)
  - idea RS232, RS485
- Sieci przemysłowe:
  - specyfika sieci przemysłowych
  - podział ze względu na zasięg i zastosowanie,
  - rodzaje topologii,
  - typy relacji (jakie są, na czym polegają),
  - arbitraż dostępu do magistrali (co to jest, typy),
- Magistrale miejscowe:
  - Modbus, Profibus, Interbus, *CAN, Hart*

Stacje operatorskie SCADA

InTouch, iFix, *WinCC*

Komputerowe systemy automatyki

- Co uwzględnić przy wyborze czujnika, sterownika
- **Przyczyny niedokładności i opóźnienia informacji**
  - w czujnikach, przetwornikach, sterownikach, komunikacji i SCADA
- systemy czasu rzeczywistego
- *struktury systemów*
- *Systemy rozproszone - DCS*

Laboratorium komputerowych systemów automatyki rozproszonej (021/C-3)

GE Fanuc

- sterowniki - RX3i, VersaMax, VersaMax Nano z modułem SE, Ge-Fanuc 90/30 Micro,
- panel operatorski QuickPanelView,
- oprogramowanie Proficy Machine Edition, Proficy Process Control, Wonderware InTouch, Proficy Plant Edition

Modicon-Telemecanique

- sterowniki - TSX 37Micro, TSX 57Premium, TSX Quantum,
- panel operatorski XBTG6330,
- oprogramowanie PL7 PRO, Concept, Vijeo-Designer.

Siemens

- sterowniki - Simatic S7-315–2DP, Simatic S7-312FM, Simatic S7-226
- sterowniki Vipa - Vipa 314DP, Vipa 315S,
- panele operatorskie - OP25, TD200, OP77A,
- oprogramowanie Step7, Step7MicroWin, ProToolPro, WinCC flexible Compact.

Allen-Bradley

- sterowniki - CompactLogix z CPU L32E i L32C, FlexLogix,
- kasety FLEX I/O (AENT, ACN),
- panel PanelViewPlus600,
- oprogramowanie RSLogix5000.

Laboratorium komputerowych systemów automatyki rozproszonej (021/C-3)

Moduły komunikacyjne i interfejsowe do sieci przemysłowych z protokołami:

Profibus-DP, UniTelway, MPI, ControlNet, DeviceNet, Interbus S, Modbus, GESNP, AS-I na bazie Ethernetu (Ethernet/IP, EGD, Modbus TCP).

Urządzenia podłączane do sieci

- przekształtniki częstotliwości MicroMaster440 i VLT FC-302,
- konwerter protokołu PD6 (Profibus-DP/Modbus),
- czytnik kodów paskowych, czujniki zbliżeniowe, elementy sterownicze i sygnalizacyjne,
- kasety oddalone ET200M , Vipa253DP i Vipa353DP, Turck BL20-GW-PBDP i BL20-GW-DNET, VersaMax NIU (DBI01, EBI01, PBI01),
- kamera przemysłowa AXIS206.

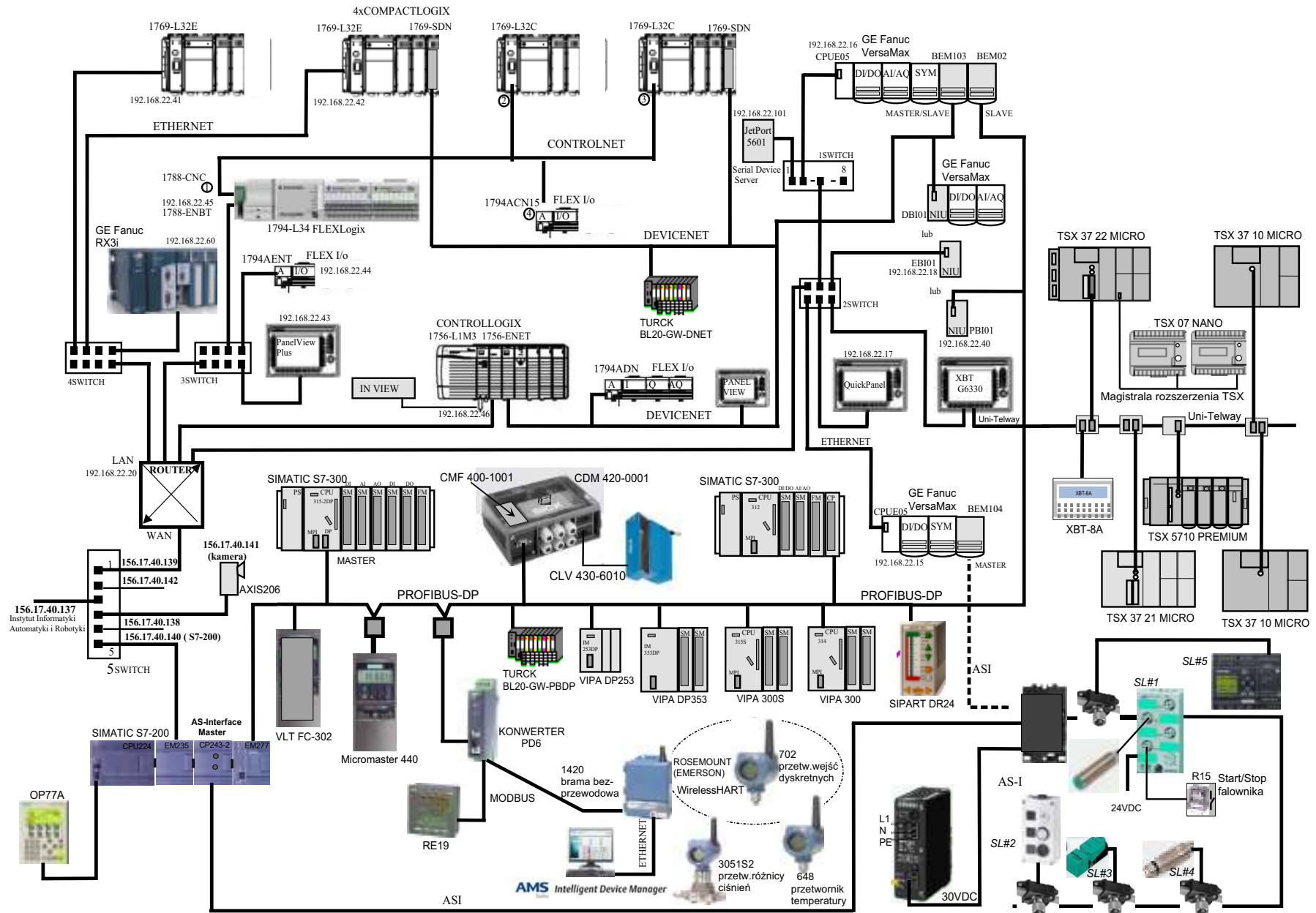
Stanowisko badawcze

- obiekt - podajnik taśmociągowy, rura z podciśnieniem wraz z czujnikami oraz przekształtniki częstotliwości Unidrive 1405 f-my Control Techniques.
- sterownik PLC serii ControlLogix , wyświetlacz operatorski InView, panel operatorski PanelView300, adapter sieci DeviceNet z modułami Flex I/O Allen-Bradley z oprogramowaniem RSLogix5000
- aplikacje systemu SCADA - In Touch i RSView.

Modele fizyczne obiektów

- pięciomodułowy model linii produkcyjnej firmy Festo-Didactic,
- dmuchawa kuzienna,
- kolumna natleniająca,
- manipulatory o napędzie pneumatycznym.

Laboratorium komputerowych systemów automatyki rozproszonej (021/C-3)

Pomiar

- **czynności** doświadczalne
- **narzędzia** pomiarowe i obliczenia
- **zasada** pomiarowa
- **wynik** pomiaru (wartość wielkości pomiarowej + błąd)

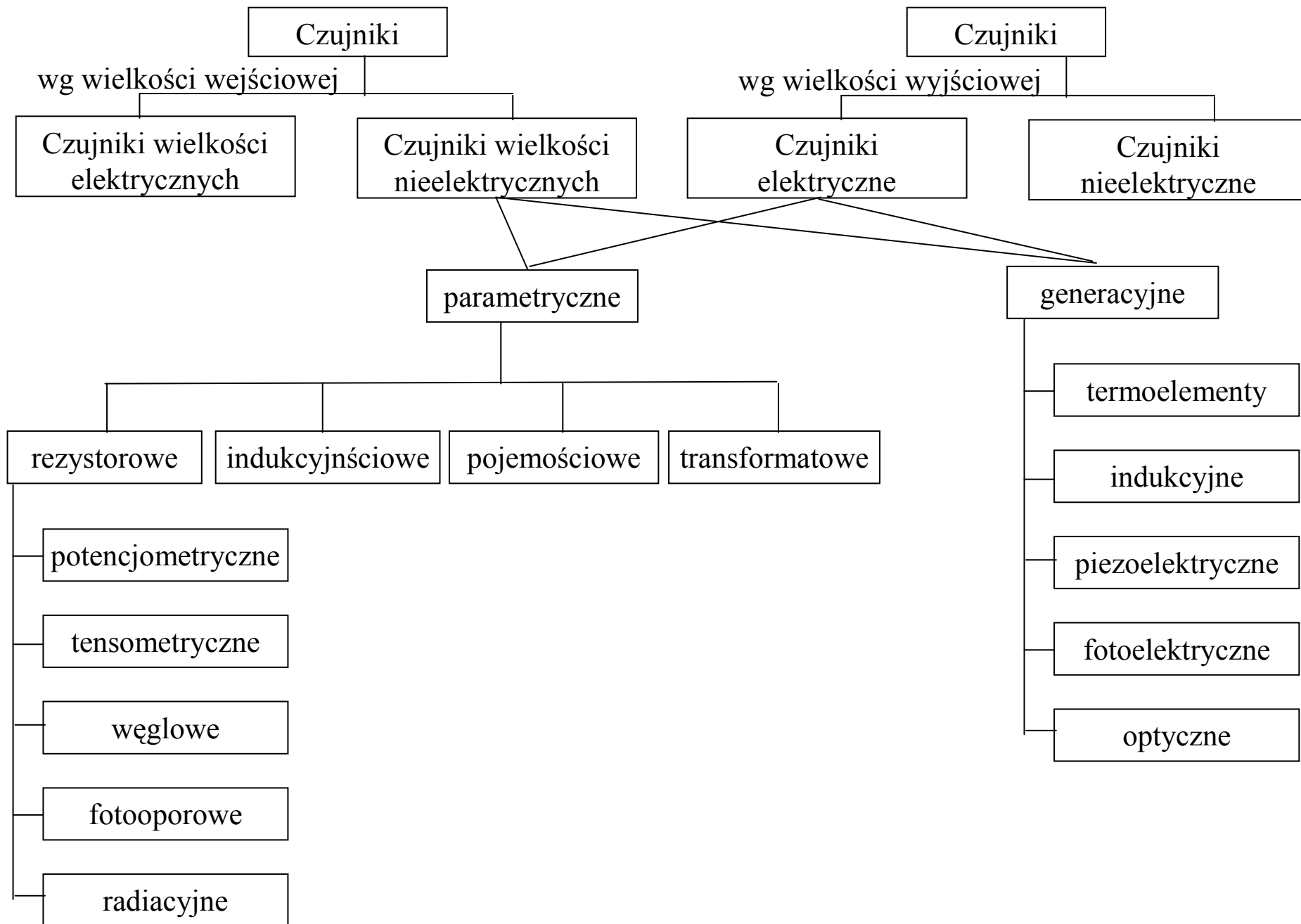
Cechy pomiaru:

- **błąd** pomiarowy
- **powtarzalność**
- **odtwarzalność**

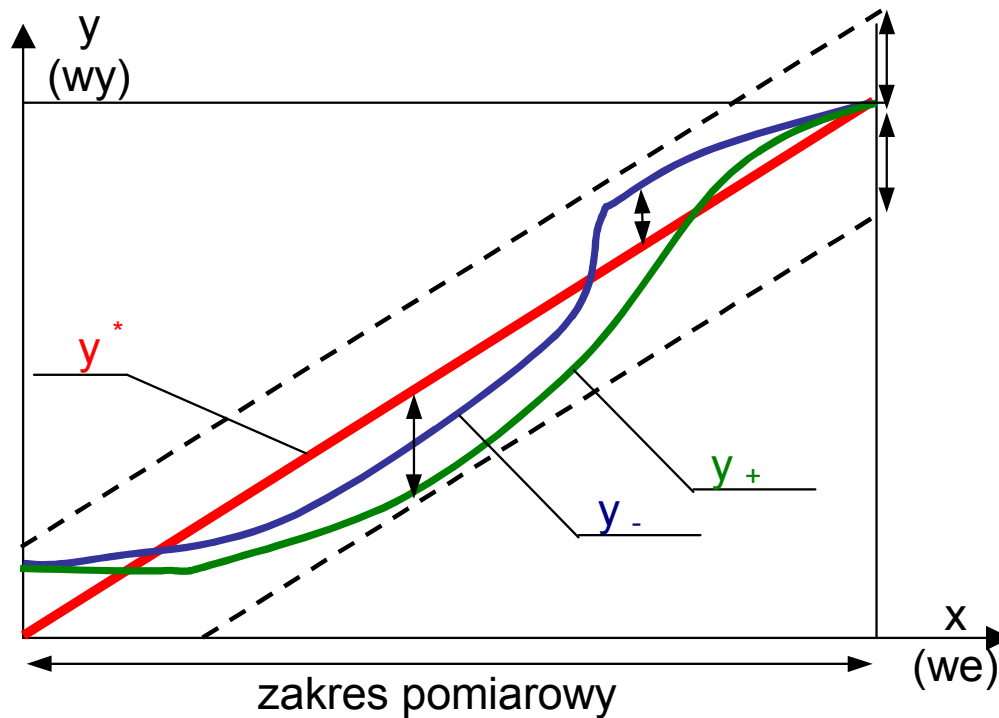
Metody pomiarowe:

- **bezpośrednie**
- **pośrednie**

Klasyfikacja czujników

Charakterystyki statyczne

- y^* - ch. nominalna
- y_+ - ch. rzeczywista, $w_e \uparrow$
- y_- - ch. rzeczywista, $w_e \downarrow$

uchyb bezwzględny

uchyb względny

uchyb podstawowy bezwzględny

uchyb podstawowy względny

uchyb graniczny dopuszczalny

uchyb dodatkowy

klasa niedokładności

(0.1; 0.2; 0.5; 1.0; 1,5; 2.5; 5.0)

zakres pomiarowy

liniowość elementu

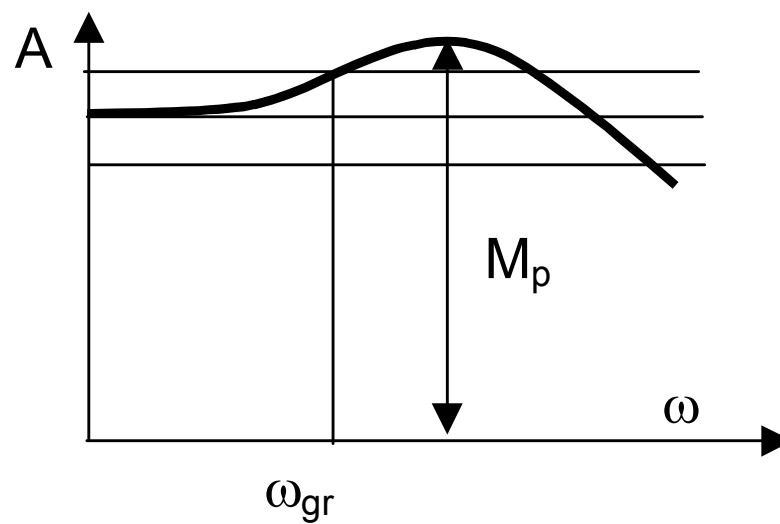
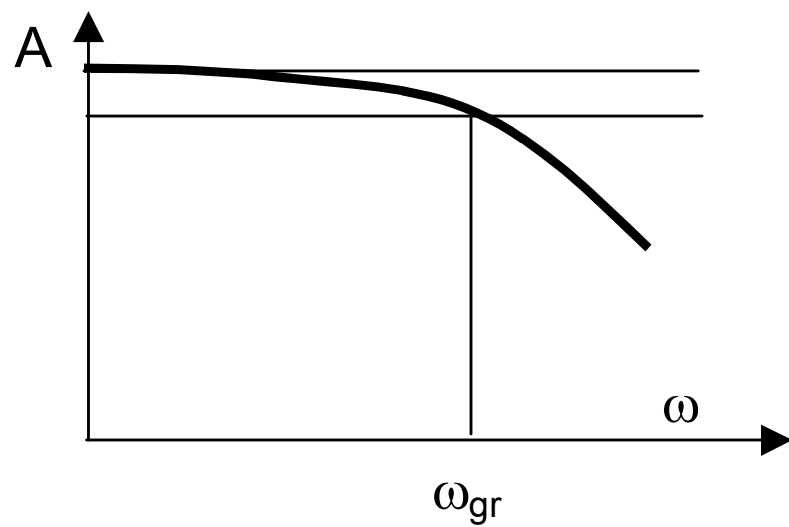
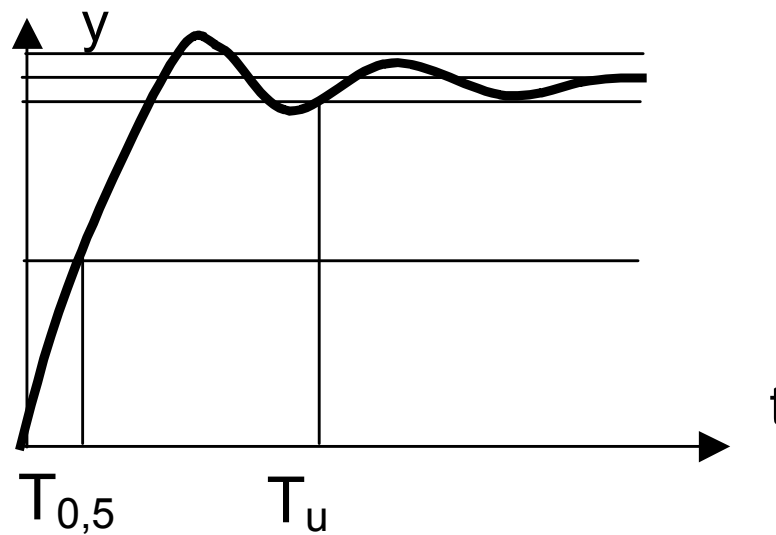
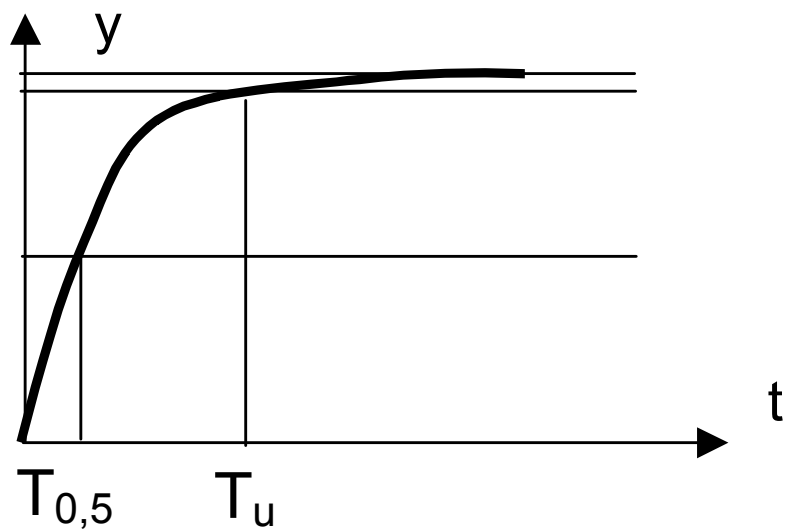
próg czułości

$$\Delta y = y - y^*$$

$$\delta = \frac{y - y^*}{y_{\max} - y_{\min}} 100\%$$

$$\max(\Delta y), \max(\delta)$$

Charakterystyki dynamiczne

Dynamika czujników a akwizycja